

Соња НЕНЕЗИЋ*

АКТИВИЗАЦИЈА И КОНКУРЕНТНОСТ НЕКИХ МОЦИОНИХ СУФИКСА У ЈЕЗИКУ ЦРНОГОРСКИХ МЕДИЈА

Последњих година питање односа између именица мушког и женског рода у оквиру семантичке категорије занимања, звања, функција, титула и сл. активирале су различите женске организације које се боре за равноправност полова на ширем друштвеном плану па и на језичком, оспоравајући именицама мушког рода неспецификованост у погледу пола и инсистирајући на употреби именичких ријечи за означавање женских носилаца занимања, функција, звања, титула итд, нарочито ако се њима именују и одређују конкретна женска лица. Оне представљају само један али најистакнутији аспект употребе родно сензитивног језика. Сходно томе, у јавној употреби језика дошло је до извјесне експанзије мовираних феминина. Повећање бројности и учесталости полно маркираних форми постало је за врло кратко вријеме уочљиво у различитим функционалним стиловима, односно подстиловима: разговорном, административном, научно-уџбеничком, а нарочито у новинарском. Међутим, примјена родно коректног језика далеко је од оне мјере коју структура самог језика дозвољава. Још увијек се и постојећи, сасвим уобичајени мовирани феминини потискују мушким корелативима или у најбољем случају коегзистирају с њима¹. Именичка моција, тј. творбени начин обиљежавања разлике у полу, традиционално је ограниченог домета, упркос постојању формалних и семантичких услова за формирање мовираних феминина. Ово зато што се чланови моционих парова налазе у привативној опозицији: мушки називи лица у многим

* Асистент на Филозофском факултету у Никшићу.

¹ С овим у вези в. рад: З. Радуловић, *Мовирани феминини као конкурентна језичка средства*, СЈ VIII/1–2 (2003), 493–502.

случајевима, нарочито у оквиру семантичке категорије *nomina agentis et professionis*, имају генеричку функцију – означавају и мушко и женско лице. Нас овом приликом занима у којој се мјери и у правцу којих творбених модела шири опсег именичке моције. Продуктивност и међусобну конкурентност моционих суфикса истраживаћемо на примјеру језика интернет издања црногорских дневних новина, двају електронских гласила и једног недјељника².

Од дванаест основних форманата, односно моционих суфикса, колико је забиљежио професор Божо Ћорић у својој студији *Моциони суфикси у српскохрватском језику*³, у оквиру семантичке категорије занимања, звања, функција, титула и сл. својом продуктивношћу издвајају се три: *-ица*, *-ка* и *-киња*. Међутим, од свих њих у новије вријеме највише се активирао суфикс *-киња*, суфикс који је до новијег времена био продуктиван једино у творби етника и *regionalia*. Његово снажније активирање уопште истакнуто је и у закључку наведене студије проф. Ћорића, објављене почетком осамдесетих година 20. вијека. Наиме, суфикс *-киња* проширује своје творбено поље на мушке називе страног поријекла, у семантичкој категорији занимања, звања, функција, титула и сл., и то баш у оквиру интегралне моције⁴, гдје уопште није продуктиван кад се ради о домаћим ријечима.

У групи феминина мовираних суфиксом *-киња* најбројније су оне које стоје према мушким корелативима изведеним интернационалним суфиксом *-ист(а)*: *флаутисткиња* (fivewpg, 30. 6. 2006; Дан, 14. 4. 2007; Вијести, 7. 5. 2007), *виолончелисткиња* (Вијести, 15. 4. 2007; Дан, 8. 5. 2006), *виолонисткиња* (Дан, 6. 1. 2007; Република, бр. 72008), *басисткиња* (Дан, 12. 12. 2006; Монитор, бр. 841), *контрабасисткиња* (Дан, 23. 3. 2005), *гитаристкиња* (Република, 17. 1. 2007), *кларинетисткиња* (Дан, 18. 4. 2006; Побједа, 2. 4. 2007), *обоисткиња* (Побједа, 2. 4. 2007), *клавиристкиња* (Дан, 10. 5. 2007), *харфисткиња* (Дан, 21. 9. 2006; Република, бр. 68080), *хорнисткиња* (Дан, 10. 5. 2007), *пијанисткиња* (Побједа, 27. 1. 2007; Дан, 31. 1. 2007), *инструменталисткиња* (Дан, 20.

² www.pobjeda.cg.yu; www.vijesti.cg.yu; www.dan.cg.yu; www.republika.cg.yu; www.pcnen.cg.yu; www.fivewpg.cg.yu; www.monitor.cg.yu.

³ Б. Ћорић, *Моциони суфикси у српскохрватском језику*, Филолошки факултет Београдског универзитета, Монографије, Књига LIII, Београд, 1982.

⁴ Термин *интегрална моција* (творбена основа је цео назив мушког лица) дугујемо проф. Б. Ћорићу а *суплетивна моција* (творбена основа је окрњени назив мушког лица) Р. Бошковићу (Б. Ћорић, *Моциони суфикси у српскохрватском језику*, 8).

11. 2006)..., код којих мотивни мушки корелатив има значење музичара који свира одређени инструмент, односно инструменте, а у музичке термине иде и *солисткиња* (Дан, 8. 5. 2006); *економисткиња* (Дан, 27. 11. 2007), *стилисткиња* (Република, 1. 12. 2006), *визажисткиња* (Вијести, 11. 3. 2007; 22. 4. 2007), *таксисткиња* (Дан, 25. 11. 2005), *активисткиња* (Дан, 9. 1. 2007), *специјалисткиња* (Дан, 5. 8. 2006), *протагонисткиња* (Вијести, 2. 3. 2007, 11. 3. 2007) итд., чији је мотивни мушки корелатив из категорије *nomina agentis et professionis*; даље, називи: *спортисткиња* (Вијести, 30. 3. 2007), *ватерполисткиња* (Дан, 18. 4. 2006), *каратисткиња* (Дан, 23. 1. 2007), *џудисткиња* (fivewpg, 9. 4. 2007; Република, 16. 11. 2006), *шахисткиња* (Вијести, 18. 2. 2007; Дан, 1. 2. 2007), *финалисткиња* (Вијести, 25. 1. 2007), *аутомобилисткиња* (Дан, 31. 7. 2006), *мотористкиња* (Дан, 26. 7. 2006), који су саставни дио спортске терминологије; те *феминисткиња* (Вијести, 29. 1. 2007), *социјалисткиња* (Вијести, 29. 1. 2007; Република, бр. 72468), *егзибиционисткиња* (Монитор, бр. 814) и сл., са појединачним значењима (жене које припадају одређеним покретима, које заговарају одређено учење, које имају одређене склоности итд.).

Суфикс *-киња* се веома често додаје мушким именима са завршецима *-ент* и *-ант*: *апсолвенткиња* (Дан, 20. 1. 2007), *студенткиња* (Побједа, 27. 1. 2007), *регенткиња* (Вијести, 28. 4. 2007), *продуценткиња* (Побједа, 25. 11. 2006; Вијести, 7. 4. 2007; Дан, 17. 2. 2007), *конкуренткиња* (Вијести, 12. 3. 2007), *асистенткиња* (Побједа, 2. 4. 2007), *консултанткиња* (Дан, 19. 12. 2006), *лаборанткиња* (Дан, 16. 8. 2006), *матуранткиња* (Дан, 8. 5. 2006), *дебитанткиња* (Вијести, 17. 3. 2007)..., и уопште именима страног поријекла са завршним сугласником *т*: *експерткиња* (Вијести, 15. 4. 2007), *кадеткиња* (Република, 16. 11. 2006; Вијести, 30. 3. 2007), *фавориткиња* (Дан, 22. 1. 2007, 28. 1. 2007), *фармацеуткиња* (рспеп, 11. 1. 2007), *терапеуткиња* (Вијести, 4. 12. 2006; Дан, 7. 1. 2007), *астронауткиња* (Дан, 4. 3. 2007), *лауреаткиња* (Дан, 2. 4. 2007), *кандидаткиња* (Вијести, 12. 2. 2007)... У ову групу иду ријетки и необични примјери *пилоткиња* и *копилоткиња* (Дан, 1. 11. 2005), који, за разлику од претходних, нијесу забиљежени у новијим граматицама, студијама и речницима.

Што се тиче основа с другим завршецима, издвајају се двије групе мотивних мушких корелатива са суфиксоидима *-граф* и *-лог*.

Феминини мовирани од именица мушког рода које у свом саставу имају суфиксоид *-граф* нијесу бројни: *дактилографкиња* (Побједа, 28. 8. 2006), *костимографкиња* (Дан, 21. 11. 2006; Вијести, 17. 9. 2006, 11.

1. 2007; Република, 55369), *сценографкиња* (Дан, 21. 11. 2006; Република, 72881), *кореографкиња* (Република, 1. 12. 2006; Побједа, 104760; Република, 51169), *фотографкиња* (Вијести, 24. 10. 2006; Побједа, 18. 11. 2006; Република, 64274)... Осим што нијесу бројни, нијесу ни фреквентни: поред мушких назива за женска лица, новинари радије употребљавају описне конструкције, нпр.: *Сценографију потписује (...), костимографију (...)* За *кореографију је задужена (...)* (Побједа, 17. 5. 2007), *Сценографију представе потписује (...), костиме је осмислила (...), кореографија је повјерена (...)* (Дан, 8. 4. 2007) итд. Иначе, већина ових момираних феминина наведена је у закључку поменути студије проф. Ћорића, а више него овдје забиљежено их је у *Обратном речнику* М. Николића, док Клајн у *Творби речи* наглашавајући малобројност оваквих примјера, наводи само примјер *дактилографкиња*⁵.

Најчешћи предмет жучних расправа ове врсте у стручној и лаичкој јавности представљају образовања феминина од страних мушких назива са суфиксоидом -лог у основи⁶. Обично се истиче колебање у избору суфикса а на располагању су: -киња, -иња и -ица⁷. Наш корпус показује да у овој улози доминира суфикс -киња: *психолошкиња* (Дан, 21. 1. 2007; 18. 2. 2007; Монитор, бр. 836), *социолошкиња* (Дан, 28. 1. 2007), *археолошкиња* (Дан, 15. 3. 2006; Вијести, 29. 1. 2007, 2. 4. 2007), *антрополошкиња* (Монитор, бр. 831; Вијести, 8. 4. 2007), *гинеколошкиња* (Дан, 6. 2. 2007), док су примјери са суфиксом -ица спорадични: *педагогица* (Дан, 14. 4. 2006), *психологица* (Дан, 27. 11. 2007). Иначе, примјер *психолошкиња* М. Николић преузима из Оташевићевог *Речника нових и незабележених речи* у свој *Обратни речник*⁸, а проф. Ж. Станојчић у својој граматици између осталих и примјером *стоматолошкиња* илуструје употребу моцио-

⁵ Б. Ћорић, *Моциони суфикси у српскохрватском језику*, 160; М. Николић, *Обратни речник српскога језика*, МС, Институт за српски језик САНУ, Палчић, Београд, 2000, 163; И. Клајн, *Творба речи у савременом српском језику. Други део. Суфиксација и конверзија*, ЗУНС, Институт за српски језик САНУ, МС, Београд – Нови Сад, 2003, 106.

⁶ У једној дебатној емисији на ТВЦГ, нпр., један од учесника, иначе свештено лице, учесници која му је на питање шта је по професији одговорила да је психолошкиња, оспорио је право да себе тако именује, рекавши јој повишеним и љути тим тоном да она није психолошкиња већ психолог.

⁷ Б. Ћорић, *Моциона творба данас (звања, занимања и титуле женског рода)*, Српски језик XI (у штампи).

⁸ М. Николић, *Обратни речник српскога језика*, 164.

ног суфикса *-киња*⁹. Именице типа *психологиња*, дакле мовиране суфиксом *-иња*, карактеристичне за хрватски стандард, нијесмо забиљежили у црногорским медијима чији језик испитујемо.

Од појединачних примјера биљежимо ријетки фемининум *драматуршкиња* (Монитор, бр. 814) и нешто чешћи *суткиња* (Монитор, бр. 842; Дан, 25. 11. 2006; *fivevrg*, 28. 1. 2007, 26. 2. 2007), иначе уобичајен за хрватски стандард¹⁰. У првом примјеру суфикс *-киња* је очекиван с обзиром на крајњи сугласник основе. Други наведени мовирани фемининум је јединствен јер се мовирање у српском језику не врши од именица општег рода на *-а*. Такав је и ако стоји према мушком корелативу *судац*, јер мовирање није уобичајено ни од „мушких“ именица на *-ац*. Истичемо да је забиљежен у Клајновом *Речнику нових речи*, одакле га је преузео и М. Николић за свој *Обратни речник*¹¹.

Као дублетне форме налазимо *мажореткиња* (Дан, 3. 2. 2006) и *мажоретка* (Вијести, 14. 4. 2007), међутим, суфикси *-киња* и *-ка* нијесу моциони у овим примјерима јер према њима не постоји мушки корелатив.

Као што суфикс *-киња* најчешће долази на мушке корелативе страног поријекла са крајњим сугласником *t*, тако се суфиксом *-ка* образују именице женског рода у односу на мушке корелативе са завршним сугласником *p*. Најбројније су оне мотивисане мушким корелативима са завршетком *-ор*: *ауторка* (Вијести, 15. 4. 2007; Дан, 20. 1. 2007), *коауторка* (Вијести, 7. 5. 2007), *координаторка* (Вијести, 15. 4. 2007), *реализаторка* (Вијести, 7. 5. 2007), *инспекторка* (Вијести, 12. 3. 2007; Монитор, бр. 839), *амбасадорка* (рспеп, 3. јануар, 2007; Република, бр. 73115), *ректорка* (Дан, 11. 4. 2005), *композиторка* (*fivevrg*, 9. 12. 2006; Дан, 29. 4. 2007), *креаторка* (*fivevrg*, 22. 12. 2006; Вијести, 30. 4. 2007), *селекторка* (Дан, 22. 11. 2006), *сенаторка* (Дан, 23. 1. 2007; Република, бр. 69248), *конзерваторка* (Вијести, 24. 3. 2007), *директорка* (Дан, 27. 11. 2006, 16. 2. 2007; Вијести, 24. 3. 2007; Монитор, бр. 864), *професорка* (*fivevrg*, 16. 11. 2006; Дан, 2. 4. 2007)..., али по броју не заостају ни именице мовиране од мушког корелатива са завршетком *-ер*: *режисерка* (Дан, 15. 1. 2007), *стикерка* (Побједа, 6. 4. 2007), *инжињерка* (Монитор, 843), *менаџерка* (Вијести, 29. 1. 2007; Република, 21. 11. 2006), *функционерка* (РСНЕН, 18. 1. 2007; Вијести, 30. 4. 2007), *дизајнерка* (Република,

⁹ Ж. Станојчић, Љ. Поповић, *Граматика српскога језика*, уџбеник за I, II, III и IV разред средње школе, ЗУНС, Београд, 2004, 140, 141.

¹⁰ S. Babić, *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku (nacrt za gramatiku)*, JAZU – Globus, Zagreb, 1986, 252.

¹¹ М. Николић, *Обратни речник српскога језика*, 163.

24. 9. 2006; Дан, 28. 1. 2007), *промотерка* (Дан, 30. 4. 2007), *монтажерка* (Дан, 17. 2. 2007), *рекордерка* (Вијести, 30. 3. 2007), *премијерка* (1. 10. 2006), *вицепремијерка* (Побједа, 20. 9. 2006; Дан, 16. 2. 2007), *гувернерка* (Дан, 4. 2. 2007), *шансоњерка* (Дан, 17. 2. 2007), *рецепционерка* (fivewpg, 18. 12. 2007), *тенисерка* (Република, 67619)..., односно *-ар*: *музичарка* (Дан, 2. 4. 2007), *сликарка* (fivewpg, 29. 3. 2007), *графичарка* (Побједа, 31. 1. 2007; Вијести, 2. 4. 2007), *вајарка* (Вијести, 30. 9. 2007), *аналитичарка* (Дан, 15. 4. 2006), *министарка*¹² (Побједа, 28. 6. 2006; fivewpg, 26. 10. 2006; Република, 15. 5. 2007), *канцеларка* (fivewpg, 17. 5. 2007; Вијести, 19. 5. 2007), *историчарка* (Вијести, 23. 12. 2006), *историчарка* умјетности (fivewpg, 9. 4. 2007; Вијести, 26. 4. 2007), *ликовна критичарка* (Дан, 27. 1. 2007), *књижевна критичарка* (Вијести, 14. 4. 2007)...

У појединим случајевима прве групе суфиксу *-ка* конкурише суфикс *-ица*: *директорица* (Вијести, 11. 3. 2007; Монитор, бр. 841; fivewpg, 4. 5. 2007), *инспекторица* (Вијести, 22. 11. 2006; Монитор, бр. 862), *ауторица* (Вијести, 25. 3. 2007), *професорица* (Вијести, 18. 5. 2007)...

Посебну пажњу изазива фемининум мовиран мушким корелативом *секретар*. Пошто именица *секретарица* није у истој семантичкој равни са именицом *секретар* (разлика постоји у обиму, врсти и значају посла; секретарица извршава одређене послове за појединца – директора, предсједника и сл., и може се слободно рећи да је то искључиво женско занимање, док секретар обавља одговарајуће послове за колектив – предузеће, установу, организацију итд., и у тој улози се све чешће налази и жена), у употребу полако улази облик *секретарка*, који се уклапа у већ постојећи, продуктивни творбени тип: именице са завршним *р* по правилу имају суфикс *-ка*, са евентуалним дублетним облицима на *-ица*. Тако у црногорској штампи налазимо примјере: /државна/ *секретарка* (Дан, 21. 1. 2007; Република, 11. 5. 2007; Вијести, 12. 5. 2007), /генерална/ *секретарка* /Европског покрета/ (Дан, 3. 5. 2007; рспеп, 2. 5. 2007)...

Осим већ наведених, забиљежили смо још неке нове ријечи изведене моционим суфиксом *-ка*, у категорији интегралне моције: *портпаролка* (Република, 25. 1. 2007), *шоуменка* (Дан, 20. 6. 2006), *камерманка* (Дан, 16. 3. 2006), *ветеранка* (Дан, 28. 1. 2007), *шампионка* (Вијести, 12. 3. 2007), док је именица *парламентарка* (Дан, 4. 4. 2007) примјер суплетивне моције јер је мушки корелатив *парламентарац*.

¹² Напомињемо да фемининум *министарка* услед очигледних друштвених промјена данас ријетко означава министрову жену а много чешће жену с министарском функцијом.

Моциони суфикс *-ка* долази и на домаће именице изведене суфиксом *-тељ*: *редитељка* (Вијести, 26. 4. 2007; Дан, 15. 1. 2007; Побједа, 5. 4. 2007; Монитор, бр. 845-846), *тужитељка* (Монитор, бр. 842; Дан, 31. 1. 2007; Вијести, 21. 12. 2006; Побједа, 17. 5. 2007), *водитељка* (fivewpg, 22. 12. 2006), *водитељка /новог шоуа/* (Вијести, 15. 12. 2006), *водитељка /женске клапе/* (Дан, 2. 4. 2007), али му често конкурише суфикс *-ица*: *тужитељица* (Монитор, бр. 842; рспен, 29. 1. 2007), *водитељица /програма/* (Побједа, 2. 4. 2007), *водитељица /Бисерне Боке/* (Дан, 31. 7. 2006).

Моциони суфикс *-ица* најпродуктивнији је у образовањима од именица мушког рода на *-(н)ик*, у категорији суплетивне моције: *правница* (Дан, 25. 11. 2005), *књижевница* (Побједа, 2. 4. 2007; Вијести, 7. 5. 2007), */ликовна/ умјетница* (Дан, 27. 1. 2007), *уредница* (Монитор, бр. 845-846; рспен, 31. 3. 2006), *начелница* (Вијести, 21. 1. 2007), *градоначелница* (Дан, 3. 2. 2006; Побједа, 12. 2. 2007; Монитор, бр. 862), *помоћница /министра/* (fivewpg, 1. 2. 2007), *помоћница /директора/* (Монитор, бр. 858), *заступница* (fivewpg, 30. 1. 2007; Монитор, бр. 856), *управница* (Дан, 8. 11. 2006), *представница* (Побједа, 8. 5. 2007), *предсједница* (Вијести, 5. 7. 2007), *потпредсједница* (Дан, 16. 2. 2007; fivewpg, 17. 5. 2007), *званичница* (Вијести, 8. 7. 2006; 21. 3. 2007), *одборница* (Вијести, 15. 5. 2007, 18. 5. 2007; рспен, 4. феб. 2007), *савјетница* (Дан, 4. 2. 2007), *отправница /послова/* (Побједа, 2. 11. 2006, 18. 4. 2007)...

Иако је садржај женског парњака именице *посланик* већ заузет – *посланица* означава службену поруку владара или црквеног поглавара, то не представља сметњу његовој употреби и у значењу женског лица које врши функцију посланика у парламенту или обавља значајне послове у култури: */културна/ посланица* (Дан, 31. 1. 2007), *посланица* (рспен, 28. нов. 2006; Побједа, 12. 2. 2007; Вијести, 31. 3. 2007). Исто важи и за мовирани фемининум *замјеница* (Дан, 4. 2. 2007; Побједа, 6. 12. 2006), који представља и граматички термин.

У оквиру интегралне моције суфикс *-ица* је много мање продуктиван. Од забиљежених примјера овог типа најфреквентнији је *шефица*: *шефица /благајне/* (Монитор, бр. 844), *шефица /Канцеларије Владе Србије/* (fivewpg, 31. 1. 2007), *шефица /шминкернице/* (Побједа, 6. 4. 2007), док су остали необични јер су скорашњег настанка: *диригентница* (Побједа, 6. 1. 2007), *магистрица* (Монитор, бр. 814), *деканица* (Дан, 11. 4. 2005) и *адвокатица* (Монитор, бр. 831; РСНЕН, 14. 11. 2006; Дан, 18. 2. 2007), коме конкурише облик *адвокаткиња* (Дан, 3. 4. 2006), који бисмо прије очекивали с обзиром на то да се мушки корелатив завршава сугласником *т*.

Моциони суфикс *-иња*, иначе четврти по продуктивности, непродуктиван је у оквиру семантичке категорије занимања, звања, функција, титула и сл., што показује и наш корпус, гдје је заступљен у примјерима *свједокиња* (Дан, 26. 12. 2006; Вијести, 24. 3. 2007) и *стручњакиња* (Вијести, 25. 3. 2007; Побједа, 9. 1. 2007), у вези с основом на сугласник *к*, што је и иначе карактеристично за њега¹³. Ова два примјера репрезентују оба постојећа слабо продуктивна творбена типа: *-иња* : *-ø* и *-(j)акиња* : *-(j)ак*. Први је већ познат српском језику: биљеже га и проф. Ћорић у наведеној студији и Иван Клајн у *Творби речи*¹⁴. Други је *неологизам*.

Без обзира на евидентно ширење именичке моције на нове творбене типове, или пак у оквиру већ постојећих типова, постоје мушки корелативи према којима нема мовираних феминина. Тако нпр. именице изведене од домаћих основа домаћим суфиксима *-ич*, *-ац*, *-лац* немају свог моционог пара, осим у неким случајевима изузетно у језику представница феминистичких организација (нпр. *боркиња за женска права*). То значи да је доследно именовање женских лица са одређеним занимањима, функцијама, титулама и сл. коришћењем творбених могућности језика немогуће. У таквим случајевима препоручује се побочна варијанта именовања женских лица, тзв. аналитичка моција¹⁵: *жена водич*, *жена стријелац* итд.

На основу свега да се закључити да је у језику црногорских медија мање-више евидентно убрзано ширење творбе мовираних феминина, као и повећање учесталости њихове употребе. Овај тренд именовања женских лица, и то не само припадница женских организација, дошао је након једног дужег периода каскања језичке праксе за друштвеном реалношћу, јер је неоспорно да женски свијет већ неко вријеме обавља многе послове који су раније обављали само мушкарци. Ширење именичке моције у семантичкој категорији занимања, функција, титула, звања и сл. у највећој је мјери везано за мушке називе страног поријекла а много мање за домаће. Ово зато што се феминини мовирани корелативима прве групе углавном наслањају на постојеће творбене типове, што најчешће није случај са претпостављеним паровима домаћих назива мушких лица. Иако се већ може назрети водећа улога појединих медија у ширењу употребе мовираних форми, с једне стране, и заостајање мањег броја ме-

¹³ И. Клајн, *Творба речи у савременом српском језику. Други део. Суфиксација и конверзија*, 105.

¹⁴ Б. Ћорић, *Моциони суфикси у српскохрватском језику*, 119; И. Клајн, *Творба речи у савременом српском језику. Други део. Суфиксација и конверзија*, 105.

¹⁵ Б. Ћорић, *Моциона творба данас (звања, занимања и титуле женског рода)*.

дија у том погледу, с друге стране, не може се говорити о прогресивним и традиционалним медијима у том смислу, јер у свима влада мање-више право шаренило, а на основу једног површног уопштеног поређења са стањем у србијанским медијима, очигледно је заостајање за њима и по броју нових мовираних феминина и по учесталости њиховог појављивања¹⁶. Ми нијесмо могли овом приликом залазити у разлоге којима се црногорски новинари руководе при бирању или небирању маркираних форми: то може бити лични избор новинара, избор особе о којој пишу, резултат уредникове или лекторове сугестије и сл. – јасно је једино да јединственог става у испитиваним медијима у вези с овим питањем нема.

За употребу највећег броја ексцерпираних феминина нема семантичких и творбених препрека, те судећи према актуелном стању, треба очекивати њихово ширење у свим функционалним стилевима. Они феминини који се сада осјећају као неологизми опстаће ако заживе у језичкој пракси и ако се потврде општом распрострањеношћу. Међутим, с обзиром на системске разлоге, као и на различите ставове како мушкараца тако и самих жена према овом питању (једне, међу којима су најгласније припаднице различитих женских организација, употребу генеричких форми умјесто маркираних проглашавају сексистичком употребом језика, друге су сасвим опречне оријентације и вјерују у престижност генеричке форме, а трећу групу, која је чини се најбројнија, чине жене које немају ништа против ни генеричке ни маркиране форме у њиховом именовању), дакле, с обзиром и на лингвистичке и на екстралингвистичке факторе, доследна употреба женских форми је немогућа али је извјесна њихова широка употреба напореда са мушким корелативима.

¹⁶ Што се тиче употребе мовираних форми у хрватском стандарду, овом приликом ћемо само цитирати Дамира Калођеру који још 80-их година прошлог вијека констатује: „Досљедну употребу женског рода именице која означаје звање кад га врши жена прописују пуристи у хрватској стандардној варијанти српскохрватског дијасистема, и тако, истини за вољу ненамјерно, слиједе правац који би женски покрет поздравио“ (D. Kalogjera, *O jeziku i spolu*, Delo XXVII, br. 4 (1981), 49).

Sonja NENEZIĆ

ACTIVATION AND COMPETITIVENESS OF SOME GENDER-BUILDING
SUFFIXES IN THE LANGUAGE USED IN MONTENEGRIN MEDIA

Summary

The subject of this paper is the current activation of gender-building suffixes for nouns in the semantic category of professions, positions, titles, etc., with a particular emphasis on productiveness and competitiveness among these suffixes (-kinja, -ica, -ka, -inja). The research base for this subject is the language used in Montenegrin media.

The spread of gender-building suffixes in the abovementioned category is mainly connected with male names of foreign origin, much less with local names. The reason for this is that female nouns built with the correlatives of the first group mostly lean on the existent formation types, which is usually not the case with the supposed pairs of local names in the male gender.